

İSTANBUL AREL
— ÜNİVERSİTESİ —

İLK YARDIM VE ACİL DURUM YÖNETİMİ

İLK YARDIMIN TANIMI

- **İlk yardım:**
- Ani olarak ortaya çıkan hastalık veya yaralanma durumunda,
- Kişinin hayatını korumak, sağlık durumunun kötüleşmesini önlemek ve iyileşmesine destek olmak amacıyla
- Olay yerindeki mevcut imkânlarla yapılan **hızlı, etkili ve ilaçsız** müdahalelerdir.

ACİL TEDAVİNİN TANIMI

- **Acil tedavi:** Hasta/yaralılara acil tedavi ünitelerinde **doktor ve diğer sağlık personeli** tarafından yapılan tıbbi müdahalelerdir.

İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARI

- **KORUMA:** Kaza sonuçlarının ağırlaşmasını önlemek için olay yerinin değerlendirilmesini kapsar. En önemli işlem olay yerinde oluşabilecek tehlikeleri belirleyerek güvenli bir çevre oluşturmaktır.
- **BİLDİRME:** Olay / kaza mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde telefon veya diğer kişiler aracılığı ile gerekli yardım kuruluşlarına bildirilmelidir.

Türkiye'de ilkyardım gerektiren her durumda telefon iletişimleri, **112** acil telefon numarası üzerinden gerçekleştirilir.

- **KURTARMA:** Olay yerinde hasta / yaralıları müdahale hızlı ancak sakin bir şekilde yapılmalıdır.

Kurum İçi Acil Durum Müdahale Hizmetleri

- Acil durumlara ivedilikle müdahale edebilmek üzere tüm yerleřkelerimizde sağlık personeli bulunur.
- Kemal Gözükara yerleşkesinde **1086**, Cevizlibağ yerleşkesinde **4112** acil ağrı numaralarıdır.
- Telefon ile veya sözlü olarak acil ağrı alan sağlık personeli hemen olay yerine intikal eder.
- Tedavisi kampüs dâhilinde mümkün olmayan hastalar hastaneye sevk edilir, acil sevki gereken hastalar ambulans aracılığıyla nakledilir.

Acil vakalar için “acil vaka formu” doldurulur.
- Hasta personelse İK’ ya, ėrenci ise yaşamsal bir sorun tespit edilmiş veya şüphe duyuluyorsa ėrenci dekanlığına bilgi verilir.

-
- Acil durumlarda hasta ya da kaza geçirmiş birine kampüsün herhangi bir yerinde rastladıysanız yapmanız gereken Kemal Gözükara yerleşkesinde **1086**, Cevizlibağ yerleşkesinde **4112** acil telefon numaramızı aramaktır.
 - Yapılan araştırmalar göstermiştir ki, acil sağlık ekibinin olay yerine ulaşmasında yaşanan güçlüklerin veya gecikmelerin en sık nedeni acil çağrıda bulunan kişilerin olay yerini yanlış bildirmesi veya tarif etmesidir.

Hasta ya da kazazedeyi ilk bulan kişinin yapması gerekenler:

- 1.Tepekent yerleşkesinde **1086**, Cevizlibağ yerleşkesinde **4112** no'lu acil telefonu ara,
- 2.Kendini tanı,
- 3.Hastanın durumunu kısaca anlat (kanamalı, baygın vb.),
- 4.Bulunduğun yeri anlaşılır biçimde tarif et,
- 5.Telefonu en son sen kapat.

112'nin aranması sırasında nelere dikkat edilmelidir?

- Sakin olunmalı ya da sakın olan bir kişinin araması sağlanmalı,
- 112 merkezi tarafından sorulan sorulara net bir şekilde cevap verilmeli,
- Kesin yer ve adres bilgileri verilirken, olayın olduğu yere yakın bir caddenin ya da çok bilinen bir yerin adı verilmeli,
- Kimin, hangi numaradan aradığı bildirilmeli,
- Hasta/yaralı(lar) ın adı ve olayın tanımı yapılmalı,
- Hasta/yaralı sayısı ve durumu bildirilmeli,
- Eğer herhangi bir ilkyardım uygulaması yapıldıysa nasıl bir yardım verildiği belirtilmeli,
- 112 hattında bilgi alan kişi, gerekli olan tüm bilgileri aldığını söyleyinceye kadar telefon kapatılmamalıdır.

SOLUNUM / HAVA YOLU TIKANIKLIĐI

Solunum yolunun solunum için gerekli havanın geçişine engel olacak şekilde tıkanmasıdır. Bu tıkanıklık;

Tam tıkanma veya **kısmi tıkanma** şeklinde oluşabilir.

Kısmi Tıkanma Belirtileri;

- ✚ Kişi öksürebilir,
- ✚ Nefes alabilir,
- ✚ Konuşabilir.

Bu durumda; **Dokunulmaz! Öksürmesi söylenir.**

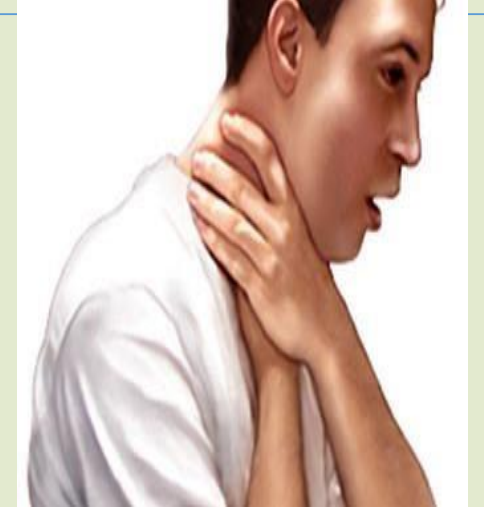
TAM TIKANMA

KISMİ TIKANMA

Tam Tıkanma Belirtileri;

- ✚ Kişi nefes alamaz,
- ✚ Acı çeker gibi ellerini boynuna götürür,
- ✚ Konuşamaz,
- ✚ Rengi morarmıştır.

Tam Tıkanmada İlk Yardım;

HEİMLİCH UYGULAMASI (KARINA BASI)

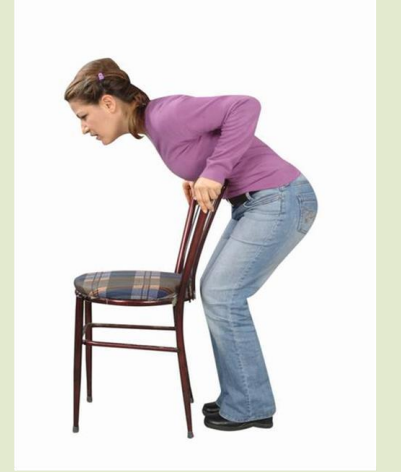
5 Sırt vuruşu

5 Karına bası

Tek başınıza

KANAMALAR

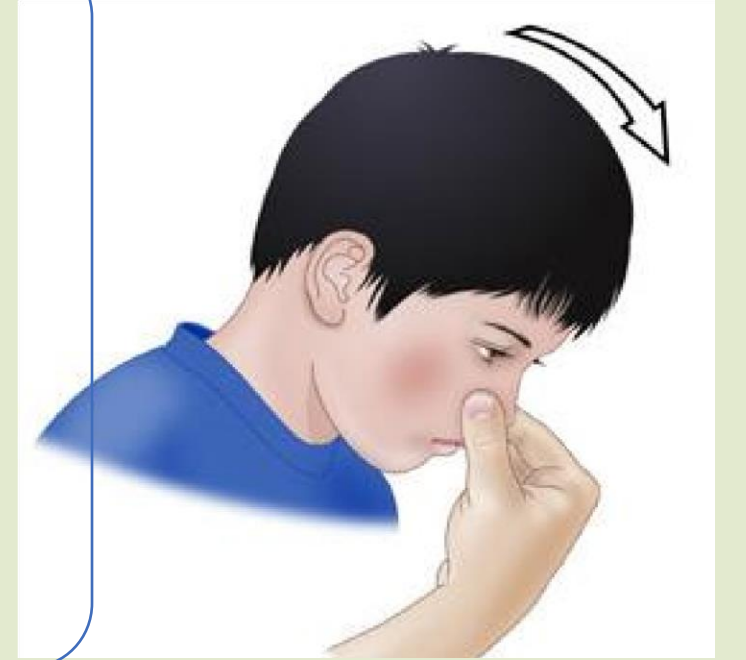

Kanama; damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına boşalmasıdır. Vücut dışına olan ve gözle görülebilen kanamalara **dış kanama** adı verilir.

BURUN KANAMASINDA İLK YARDIM

- † Hasta/yaralı sakinleştirilir ve oturtulur.
- † Baş hafifçe öne eğilir.
- † Burun kanatları **5 dakika süreyle** sıkılır.
- † Kanama durmazsa sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

YARALANMALAR

Yara: Çarpma, vurma, kesilme gibi olaylar sonucu deri bütünlüğünün bozulmasıdır.

- ☐ Yarada kanama varsa durdurulur.
- ☐ Yaranın üzeri temiz, nemli bir bezle örtülür.
- ☐ Tıbbi yardım istenir (112).
- ☐ **Tetanos** konusunda uyarıda bulunulur.
- ☐ Yara içi kurcalanmaz.
- ☐ Yaradaki yabancı cisimlere dokunulmaz.
- ☐ Yaraya saplanan cisimler çıkarılmaz.
- ☐ Batan cisim sabitlenerek hastanın sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.
- ☐ Kafatası ve omurga yaralanmalarında hasta/yaralı hareket ettirilmez.

ISI DENGESİ BOZUKLUKLAR

Yanık: Herhangi bir ısıya maruz kalma sonucu doku bütünlüğünün bozulmasıdır

Yanıklar;

- † Sıcak su/ buhar,
- † Asit/alkaligibi kimyasal maddelerle temas,
- † Elektrik akımı ya da radyasyon nedeniyle oluşabilir

YANIKLARDA İLK YARDIM

- † Yanık bölge en az 20 dakika soğuk suyun altında tutulur, (Yanık yüzeyi genişse önerilmez)
- † Yüzük, bilezik vb. eşyalar çıkarılır,
- † Su toplamış yerler **patlatılmaz**,

ELEKTRİK YANIKLARINDA İLK YARDIM

- Kişiyi dokunmadan önce elektrik akımı kesilir.
- Akımı kesme imkanı yoksa yalıtkan maddeyle (tahta, sopa, ip vb.) kişinin elektrikle teması önlenir.
- Kesinlikle su ile müdahale edilmemelidir.
- Hasar gören bölgenin üzeri temiz bezle örtülür.

DONMA

Donma: Aşırı soğuğa maruz kalan bölgeye yeterince kan gitmemesi ve dokularda

➤ **Donma Belirtileri;**

- Deride solukluk, soğukluk, uyuşukluk hissi,
- Kızarıklık ve iğnelenme,
- Su dolu kabarcıklar,
- Canlı ve sağlıklı deriden kesin hatları ile ayrılan siyah bölge oluşur.

➤ **Donmalarda İlk Yardım Nasıl Yapılır sorusunu;**

- Yaralı ılık bir ortama alınarak soğukla teması kesilir.
- Hasta sakinleştirilir nabzının normale gelmesi beklenir.
- Kişi istirahat ettirilerek kesinlikle hareketsiz kalması sağlanır.
- Yaralıya kuru giysiler giydirilir.
- Hastaya sıcak içecekler içirilir.

BAYILMA

Bayılma: Beyne giden kan akışının azalması sonucu oluşan **kısa süreli, yüzeysel ve geçici bilinç kaybıdır.**

Bayılma nedenleri;

- ✚ Korku, aşırı heyecan,
- ✚ Aşırı sıcak, yorgunluk,
- ✚ Aniden ayağa kalkma,
- ✚ Kan şekerinin düşmesi.

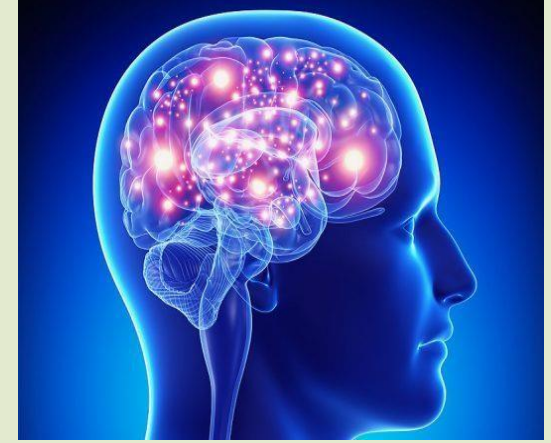

SARA KRİZİ (EPİLEPSİ KRİZİ)

Sara: Kronik bir hastalıktır.

Herhangi bir nedenle beyin zedelenmesi oluşan kişilerde gelişir.

Uzun süreli açlık, aşırı yorgunluk, uykusuzluk, ilaçlarının bırakılması vb. durumlar krize neden olabilir.

5 dakikadan daha uzun süreli nöbetlerde tıbbi yardım istenir. →

Nöbet sırasında;

- Kriz öncesi normalde olmayan koku hissedebilir.
- Bazen hasta bağırır, ani bir şekilde bilincini kaybederek yığılır.
- Tüm vücutta şiddetli kas kasılmaları görülür.
- Sesli nefes alma, aşırı tükürük salgılanması, altına kaçırma görülebilir.
- Hasta dilini ısırabilir, başını yere çarpıp yaralayabilir.
- Son aşamada uyku hali ve yorgunluk vardır.
- Hastanın başını çarpmasını önlemek için yumuşak bir malzeme konulur.
- Kriz, kendi sürecini tamamlamaya bırakılır.
- Yaralanmaya neden olabilecek eşyalar kaldırılır
- Sıkan giysiler gevşetilir.
- Tıbbi yardım istenir (112).

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ

Kan şekeri düşüklüğü; herhangi bir nedene bağlı olarak vücutta kan şekeri (**glikoz**) **eksilmesiyle** ortaya çıkan durumdur.

Nedenleri;

- ✚ Şeker hastalığı,
- ✚ Uzun süreli egzersizler,
- ✚ Uzun süre aç kalma vb.

Zehirlenme: Vücuda zehirli (toksik) maddenin girmesi sonucu normal vücut fonksiyonlarının bozulmasıdır.

Zehirlenmeler; **sindirim, solunum ve cilt yoluyla** meydana gelebilir.

Sindirim yoluyla alınan zehirler genellikle kimyasal maddeler, zehirli mantarlar, bozuk besinler, ilaç vb.

Sindirim Yoluyla Zehirlenme Belirtileri

SOLUNUM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- ✚ İlk yardımcı, kendini korumak için gaz olan ortama maske takarak veya ıslak bezle ağzını, burnuna kapatarak girmelidir.
- ✚ Hasta temiz havaya çıkarılır ya da cam vb. açılarak ortam havalandırılır.
- ✚ Hasta/yaralıya **yarı oturur** pozisyon verilir.

HAYVAN ISIRMALARI VE SOKMALARI

Kedi, köpek ısırıklarında yara **5 dakika süreyle sabun ve soğuk suyla** yıkanır.

Hasta **kuduz ve tetanos aşısı** için uyarılmalıdır.

- ✚ Arının iğnesi görünüyorsa çıkartılır, **soğuk uygulama** yapılır,
- ✚ Ağızdan sokmuşsa buz emmesi sağlanır.

ARI SOKMASINDA İLK YARDIM

- + Arının iğnesi görünüyorsa çıkartılır, **soğuk uygulama** yapılır,
- + Ağızdan sokmuşsa buz emmesi sağlanır.

GÖZE YABANCI CİSİM KAÇMASINDA İLK YARDIM

Toz, kirpik gibi cisim kaçtıysa;

- Göz ışığa çevrilir, alt ve üst göz kapağı içine bakılır,
- Nemli ve temiz bir bezle çıkarılmaya çalışılır,
- Göz ovulmaz,**
- Cisim çıkmıyorsa sağlık kuruluşuna gitmesi
- sağlanır.

